

Rådskommunernes Vedkommende, saa er det jo aldeles uforstaaeligt, hvorledes Hartkornet for Landets Vedkommende har kunnet komme til at bære disse Udgifter. Jeg overser slet ikke § 50 i Kommunalloven, men denne Paragraf er i hvert Fald uanvendelig paa vore vestjydske Amter, og den anvendes jo, som det kan ses af de statistiske Oplysninger, meget lidt. Jeg sagde før, at jeg overhovedet ikke forstaaer, hvorledes disse Byrder ere blevne lagte over paa Hartkornet. Jeg nævner til Eksempel Delinkventudgifter, Udgifter til Ting- og Arresthuse og ogsaa en stor Del Medicinaludgifter, og her er jo allerede nævnt Bejudgifter. Det er, som om Hartkornsejerne vare de eneste, der benyttede Beje og Væger, og de eneste, der stode i Forhold til Delinkventer, men der er jo paa Landet mange andre, der eje noget, end Landbrugene, og de burde dog til en vis Grad være med til at udrede disse Udgifter; det vil den ærede Indenrigsminister vist indrømme. I det mindste ser jeg ikke, i hvilken Forbindelse disse Udgifter staa med Amtet eller med Rådskæderne, uden for saa vidt det har været Sædvane, at de bære dem. Jeg mener, det er Samfundsspørgsmaal, der er Tale om, og at det altsaa ogsaa burde være Statskassens Sag at udrede Udgifterne. — Jeg venter altsaa for min Part og antager i saa Henseende at være i Overensstemmelse med Medlemmer ogsaa fra den anden Side, at den ærede Minister vil tage under Overvejelse, hvilke Udgifter Staten skal paatage sig, og hvilke, der vedblivende bør være kommunale.

Naar man ser paa disse Udgifter, der ere lagte paa Hartkornet, kan man ikke andet end mindes en Fortælling fra Reventlows Tid. Det fortælles, at der en Gang kom en god Ven og besøgte Statsministeren — eller han var maaske den Gang Privatmand — og at Vennen gerne vilde ud og have sig en Ridetur eller Køretur, hvad det nu var. Saa spurgte Reventlow ham, om han ønskede en rolig eller en rast Hest. Vennen svarede, at han helst vilde have en rolig Hest, og Reventlow sagde da, at saa skulde han have „Hartkornet.“ Vennen forstod ikke, hvad Reventlow dermed mente, men saa jagde Reventlow: Der er en af mine Heste, som er overordentlig rolig, og den har jeg kaldt „Hartkornet“, fordi den ligesom det, den bærer Navn efter, finder sig i alle de Byrder, man lægger paa den, med stor Ro. — Man vil altsaa se, at det er en Sædvane, der gaar saa langt tilbage i Tiden som 100 Aar, at man har lagt alle Byrder paa Hartkornet. Men den Gang var der ganske

vist større Grund dertil, thi der var jo ikke saa mange paa Landet, der overhovedet havde noget, uden for Hartkornsbetjødterne, som det nu er Tilfældet. Altsaa af den Grund har man paalagt Hartkornbrugerne den ene Byrde efter den anden, som lige saa fuldt kunde lægges paa andre Medborgere. Deraf er Følgen bleven, at Hartkornet nu er blevet uroligt, og jeg antager, at nu faar man ikke Ro, før man faar en nogenlunde retfærdig kommunal Beskatningsmaade for Landets og til Dels ogsaa for Byernes Vedkommende, thi lige saa lidt som de af mig nævnte Foranstaltninger kunne være Amtssager, lige saa lidt ere de kommunale Sager i Rådskæderne. Der er imidlertid den Forskel, at i Rådskæderne har man ganske gode Tegninger at ligne efter, men paa Landet ligner man altid for Amtsudgifternes Vedkommende paa Hartkornet. — Altsaa, indtil vi kunne saa dette Forhold rettet, forekommer det mig rimeligt i de tunge Tider, der hvile paa Landbruget og paa al anden Næring, at vi bringe Hjælp fra Statens Side, saa meget mere som Statskassen jo er i Stand til at bære Udgifterne dertil, trods alle de store Udgifter, vi have haft i de forløbne Aar.

Man vil maaske sige, og det blev sagt af en æret Taler, at Bidraget kommer ikke direkte Folk til gode; men det gør det netop, for saa vidt Hartkornet ikke bør være forpligtet til at betale de Statter, jeg her har omtalt. Det bør snart rettes, og jeg haaber ogsaa, at det vil ske. Der er for Resten ikke ret mange velstaaende Statthedere blandt Hartkornbrugere. Det ærede Medlem kan derfor tage sig det ganske let; Hjælpen vil komme paa overordentlig nødtørftige Steder. — Men han kunde sige, som det er blevet sagt i det andet Ting af en æret Folketingsmand fra Ribe, at det er en saa ringe Hjælp, at man knap kan være bekendt at modtage den: 1 Kr. 60 Ore pr. Td. Hartkorn eller omtrent 40 Ore pr. Menneske; noget saadant bliver nok det Tilskud, der omtales i den første Paragraf. Det ærede Medlem kan sige, at det er alt for lidt, at det ikke er noget, hvormed vi kunne hjælpe i den Krise, vi nu ere i. Det vilde være at ramme Sømmet paa Hovedet, thi det skal jeg erkende, at selvfølgelig kan saa lille et Tilskud ikke hjælpe dem, der ere faldesvædige. Med Hensyn til den store almindelige Krise gælder det om at finde Aarsagerne til den, dersom der skal bringes Hjælp. Men med Hensyn til den store Krise vil jeg for øvrigt sige, at jeg frygter, at over for den staa vi til Dels magtesløse, at Lovgivningen, i alt Fald som den nu er bestaen, foreløbig kommer til at